

ОБРАЗОВАНИЕТО ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА ДОЦ. ЦЕЦКА КОЛАРОВА

Цецка Коларова. (2013). *Образование по правата на човека*. София:
Авангард Прима. ISBN 978-619-160-234-6

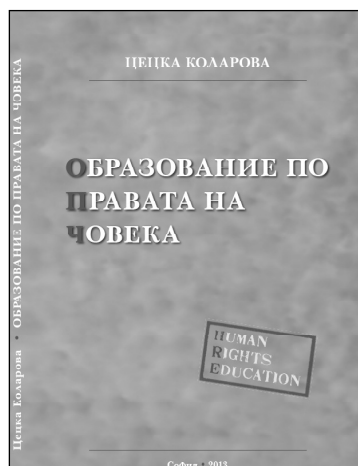
Вяра Гюрова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Вече десетилетия въпросът за образование по човешки права се дискутира на различни равнища (международно, национално, институционално, личностно) и от различни органи, международни и национални организации и институции в Европа, по света и в отделните страни.

В България проблемите за човешките права също са обект на дискусии, провокирани предимно от неправителствени организации и казуси за нарушени човешки права. Имаме си Омбудсман на републиката и обществени защитници (омбудсмани) по населени места. Имаме си Хелзинкски комитет и представителства на международни правозащитни организации (наред с българските граждански правозащитни организации).

Своето място в обществените дебати имат и педагозите – учители и университетски преподаватели. Те внасят своя щрих към общата картина с допълнителния акцент върху необходимостта човешките права да бъдат изучавани в училище, в университета, чрез системата за неформално образование и с действията си демонстрират как може да става това. А през 2007 г., в рамките на проект на Дружеството на ООН за България „Обучението по правата на човека“, група университетски преподаватели, с участието на представители на неправителствени организации, разработиха и Стратегия за образованието по правата на човека в България (2008–2015 г.), която беше внесена в Минис-

терството на образованието. Но, подобно на много други стратегии, и тази потъна в нечие чекмедже и беше забравена. Организацията на образователни дейности с децата и студентите остана инициатива на отделните преподаватели.

Въпреки това проблематиката за човешките и детските права зае своето трайно място в учебните планове на педагогическите специалности и в подготовката на социални работници. Сред утвърдилите се автори и преподаватели е доц. Цецка Коларова – преподавател във ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски“. Нейната най-нова книга „Образование по правата на човека“, по думите на автора си, „представя съдържателен модел на образованието по правата на човека за целите на университетската подготовка на студентите от специалност „Социална педагогика“ (Коларова, 2013:12). Но по същество съдържанието на книгата надхвърля тези ограничителни рамки. От позициите на педагог и юрист авторът ни „представя по иновативен начин материята за образованието по правата на човека“ с акцент върху „техния педагогически прочит“ (Коларова, 2013:15), което прави книгата полезна за широк кръг читатели.

– В нея най-незапознатите ще намерят основна информация за човешките права – от тяхната предистория, през историческите етапи, документи и личности, свързани с развитието на идеята и движението за човешки права до най-новото състояние на усилията на международните правозащитни организации (ОН и ООН, ЮНЕСКО и Съвета на Европа, Амнести интернешънал и Хелзинкските комитети и др.) да гарантират тези права. Ще се запознаят с поколенията и видовете права на човека.

– Правещите първи стъпки в организирането на различни инициативи и курсове по правата на човека могат да се запознаят с методологическите основи на образованието по правата на човека – неговата същност, цели, принципи, задачи, функции, съдържателен (концептуален) обхват, методи на обучение.

– Правозащитниците могат да поразсъждават върху гражданския контекст на образованието по правата на човека, както и върху неговите социално-правни основи. Полезна за тях би била и информацията за правосубектността, както и разсъжденията на Цецка Коларова върху релацията права на човека - права на личността – права на гражданина.

– Интересуващите се от проблемите на възпитанието ще намерят интересни разсъждения върху морала, справедливостта, правото, правния nihilизъм, правната култура и правното възпитание.

– Университетските преподаватели ще открият интересна информация за университетското образование по правата на човека: неговите „международни“ основи – договори, документи, в т.ч. конвенции, организации, уставни органи на ООН по правата на човека и договорните органи (комитети) към Съвета на ООН по правата на човека, международни норми и форми на кон-

трол и пр.; националните измерения на човешките права в България; модел за провеждане на семинарни занятия по правата на човека със студентите.

Трудно е в една книга да се обхване цялото многообразие от теми и интерпретации на човешките права. Но всеки оригинален опит да се направи това е полезен и ценен. В този смисъл книгата на доц. Цецка Коларова определено е принос към оскъдната литература по образованието по правата на човека у нас и ценен източник на информация и идеи за всички, които са посветили живота си на благородната кауза за защита на човешките права и на трудното дело да се формират чрез образованието бъдещи компетентни защитници на човешките права в България.

HUMAN RIGHTS EDUCATION TROUGH THE TSETSKA KOLAROVA'S VIEW

✉ **Prof. Viara Gyurova, DSc.**
Faculty of Education
University of Sofia
15, Tsar Osvoboditel Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-mail: viaragyurova@abv.bg